

holdsvis ret ringe Honorar for en Løge at faa en Godtgørelse af 100 Kr. for at besøge 29 saadanne Familier. Jeg tror, at det er rigtigt, naar der for Sorø Akademis Bedkommende er gjort opmærksom paa, at en saadan Godtgørelse ikke svarer til den Godtgørelse, som en Løge nu faar for at betjene en Sygekasse. Vi maa altsaa finde, at det er billigt, at han faar denne Forhøjelse i sin Lønning, og oven i Kjøbet, at det vil være meget ubilligt, om han ikke faar den. Derfor anbefale vi fra vor Side paa det kraftigste, at dette Ting bevilges denne Forhøjelse. Jeg skal bemærke, at vedkommende Løge nu har været ansat i 30 Aar, saa deri ligger dog ogsaa et lille Moment til at stille sig imodkommende. Jeg vil nævne et andet Moment, og det er det, at vi her have en vis Forpligtelse over for Sorø Akademi, som Staten jo pumper efter en større Maalestok, til at stille os dog nogenlunde gentilt over for de Funktionærer, som direkte hører til Akademiet. Vi ere lige over for denne Anstalt i en noget anden Stilling end til en ganske almindelig Statsinstitution. — Saa har jeg kun tilbage et Endringsforslag, nemlig Nr. 177, der angaar Bevilling af et Beløb til Afløsning af Randers Købstadkommunes Rettigheder med Hensyn til Randers lærde Skoles Bygning. Den højtærede Ordfører for Flertallet udtalte sig jo ret omskændelig om denne Sag og for øvrigt ogsaa fuldtændig korrekt, men det gjorde mig dog ondt at høre, at Ordføreren benyttede det Udtryk, at man kunde have sagt til i Tide og siden tie, og da man ikke havde sagt til, maatte Byen nu tage Skade for Hjemgæld. Det forbadse mig for øvrigt ogsaa noget at høre denne Udtalelse. Den er jo noget ubarmhjertig. Jeg ved, at den højtærede Ordfører ellers er et meget humant og billigtæntende Medlem af denne Forsamling, saa det forbadse mig noget, at han vilde stille sig saa ubarmhjertig paa dette Punkt, hvilket jeg tror ikke er ganske berettiget. For det første maa man jo dog sige, at det ikke er Byen, der ikke har været taget sine Interesser. Thi hvem er Byen? Det er jo ikke Købmand Petersen eller Skræder Sørensen og heller ikke de Byraadsmedlemmer, som ere valgte for en kort Tid, og som man ikke kan forlange skulle kende alle Byens Privilegier fra Arilds Tid. Den,

hvem Ansvarer for Væretagelsen af Byens Interesser paahviler, er jo den af Staten ansatte Borgmester i Byen, og naar der her er sket en Fejl derved, at man i sin Tid ikke paa rette Maade har begrundet sit Krav paa at beholde Latinskolen og undgaa selv at opføre Bygningen, saa paahviler Skylden derfor ikke Byen, men den af Staten ansatte Embedsmand Borgmesteren. Jeg tvivler ikke om, at hvis man den Gang havde fremlagt dette Reskript, var der vistnok uimodsigelig en vis Rimelighed for, at dette Ting ikke vilde have nægtet at bygge denne Skole i Randers. Dette Reskript, som desværre ikke var til Stede her i Tinget i Gaar, men som jeg har faaet nu i Formiddags, udtaler sig jo saaledes. Det er et fgl. Reskript af 27de Juni 1781 til den konstituerede Stiftsbefalingsmand over Viborg Stift, og deri udtaler Kongen sig saaledes: „Vi give Eder hermed til Kende, at vi allernaadigst ville have bevilget, at bemeldte latinske Skole i Randers fremdeles bestandig maa vedblive, dog under det udtrykkelige Vilkaar, at Skolehuset i sin Tid skaffes færdigt og i tilbørlig Stand“. Det vil altsaa sige, at da Byen i Forbindelse med forskellige enkelte Medborgere gif til, trods de trange Tider, at bygge en ny Latinskole i Randers, saa restrikerede Kongen, at saa skulde Byen ogsaa til Løn for den udviste Ossevillighed i saa Henseende have Ret til bestandig og vedblivende at beholde denne Latinskole. Dette Reskript er blevet overset, da Sagen var for i Midten af Halvtredserne, den Gang dette Ting erklærede, at denne Skole skulde nedlægges. Der var samtidig Tale om at nedlægge baade Ribe, Horsens og Randers Skole. Da der nu skulde bygges Skolebygninger til samtlige disse Skoler paa Grund af den udvidede Latinskoleundervisning, fandt man, at det vilde overbebyrde Skolefonden, hvis man skulde tage det hele paa een Gang; derfor bevilgede man Midler til Ribe og Horsens Skolebygninger, men satte Randers til Side. Der var altsaa ikke andet for, end at Randers den Gang maatte gaa den samme Vej som i forrige Aarhundrede og tilbyde: Saa ville vi selv opføre Bygningen. Og med store Øre, paa et Tidspunkt, da, som ærede Medlemmer vide, den økonomiske Stilling i Købstæderne ikke var af bedste Beskaffenhed, tilvejebragte Randers vir-